

**Úgy tűnik, a szobrok sorsa mifelénk az, hogy hol ledöntsék, hol meg visszaállítsák őket
Tévedés ne essék: nem a hányatott sorsú Kossuth-szoborról beszélek; korábban ez is a
főteret ékesítette, később egy kazánház mélyére került.**

Úgy tűnik, a szobrok sorsa mifelénk az, hogy hol ledöntsék, hol meg visszaállítsák őket
Tévedés ne essék: nem a hányatott sorsú Kossuth-szoborról beszélek; korábban ez is a
főteret ékesítette, később egy kazánház mélyére került. Megjegyzem, hogy ez lett a sorsa a
múlt század elején a mozdonyvezetők adományaiból (nem vicc!) Zólyomban felállított
Rákóczi-szobornak, de másoknak is. Ez utóbbi ma a borsi kastély előtt fogadja a látogatókat,
míg a Kossuth-szobor a rozsnyói Bányász Múzeum mellől szemléli a világot.

Andrássy Franciska grófnő szobrával kegyesebb volt a sors, mert 1905-től 1973-ig ékesíthette
Rozsnyó főterét. Ekkor a Városi Nemzeti Bizottság a szobrot az osztályellenség jelképének
nyilvánította, és szétszedette. Húsz éven keresztül állt a Krasznahorkaváralját átszelő
Pozsony–Kassa gyorsforgalmi út melletti mauzóleum kertjében, hátat fordítva a nagyvilágnak,
míg 1993-ban vissza nem állították a járási székhely főterére. A jó ízlés, az emberség, vagy a
civil szféra győzelme ez? Nem lehet tudni; de ez egy másik történet.

Andrássy Napok – negyedszer

Tény, hogy Rozsnyó és vidéke lakosai ma is kegyelettel őrzik a grófnő, illetve az Andrássyak
emlékét, ami nem is csoda, hiszen a térség fellendülésében ez a főnemesi család nem kis
szerepet játszott.

Kik voltak ők?

Jómódú csíki kurtanemesek, akiknek politikai okokból kellett elhagyniuk Erdélyt. Előbb
Mosonban, majd Rozsnyó környékén tettek szert birtokokra, és itt virágzó gazdaságot hoztak
létre. Nevükhöz fűződik az Érchegeység bányáinak korszerűsítése, de a közoktatás bevezetése
és a közegészségügy terén is érdekeltek voltak. Emléküket ma két monumentális építmény
őrzi: a krasznahorkai vár és a betléri kastély, ám számos közintézménynek ők rakták le az
alapjait. Mégpedig olyan alapossággal, hogy az általában hálátlan utókor nem feledkezett meg
róluk.

A Gömöri Ifjúsági Társaság, a magyarországi és hazai támogatók, valamint a város
önkormányzata 2005-ben immár negyedik alkalommal rendezték meg Rozsnyón az Andrássy
Napokat. Az október 21–22-i ünnepségsorozatot a NYEKK-Nyitrai Egyetemisták Kínjátzó Köre
nyitotta meg, akik Vámos Miklós Anya csak egy van című darabját vitték színpadra. Szombaton
„hajnali” tízkor a város nagyközönsége Agócs Gergely tárogatóművész előadására ébredt, aki
az Örtoronyból fújta a világba, hogy „Rákóczinak dicső kora nem jő vissza többé soha...” Ezt
követően ökumenikus istentiszteletre került sor a Szűz Mária Mennybemenetele

Írta: Új Szó

2005. október 26. szerda - Módosítás: 2005. október 26. szerda

Székesegyházban, majd a délutáni órákban Barczy Gyula helytörténész és Lörineik Szilvia muzeológus tartott előadást az Andrássyakról. A rendezvénysorozat történelmi vetélkedőjén Barót (Erdővidék, Románia), Miskolc, Gömörhosszúszó és Rozsnyó csapatai csaptak össze, majd esti fél kilenckor Andrassy Franciska köztéri szobrának megkoszorúzása következett. A legendás grófnő ugyanis ebben az időpontban hunyt el müncheni villájában, 1902. október 26-án.

Adalékok a család történetéhez

Az Andrassy család történetét fontos adalékokkal egészítette ki Lörineik Szilvia és Barczy Gyula előadása. Az előbbi kutatási körét Olaszországra, pontosabban Mantovára terjesztette ki, ahol 2005. szeptember 3-án „A mantovai üdvözült Osanna Andreasi – a reneszánsz misztikus jelensége” címmel nyílt kiállítás. Az Andreasi név természetesen az Andrassy „olaszosított” változata, Osana pedig a család egyik távolba szakadt tagja, Niccolu Andreasi lányaként látta meg a napvilágot 1449-ben Carbonarole-ben. 1463-ban lépett be a domonkosok rendjébe, és a források gyakran Siennai Szent Katalinnal tévesztik össze. Arcképe rövidesen az őt megillető helyre, a betléri kastélymúzeum egyik szobájába kerül.

Barczy Gyula a százéves rozsnyói Franciska-émlékműről szóló előadásában megjegyezte, hogy a grófnő férje, a 170 éve született Andrassy Dénes gróf „minden idők legnagyobb művészetpártolója volt a történelmi Magyarország területén”, szellemi hagyatéka, valamint kettejüknek a közjó érdekében kifejtett tevékenysége érdemes arra, hogy egy évszázad távlatából se feledkezzünk meg róluk.

LŐRINCZ ADRIÁN